

Tillsammans Haninge

Lärrarhandledning för åk 2 – Naturen runt knuten

I *Naturen runt knuten* undersöker eleverna vad som växer och lever i våra närmaste skogar. Innehållet kan användas för att stödja er undervisning i NO och Idrott och hälsa. Miljöverkstan (utbildningsförvaltningen) har tagit fram och ansvarar för det pedagogiska innehållet.

Om Tillsammans Haninge	2
Program för dagen.....	2
Praktisk information i korthet	3
Förarbete	4
Efterarbete.....	5
Våra och era roller	6
Kopplingar till mål	7
Bilaga 1 Utelektion.....	9

Om Tillsammans Haninge

Tillsammans Haninge är ett skoltema för grundskoleelever i Haninge kommuns skolor. Alla elever i årskurs 2, 5 och 8 får här möjligheten att lära känna sin plats närmare och se fler sidor av Haninge, de typiska skogarna, skärgården, Östersjön, samhället och historien. Innehållet knyts till kommunens mål, läroplanens kunskapsmål och skolans värdegrund. Förhoppningen är även att minska avstånden eleverna emellan. Att bygga ett ”vi” oavsett var i kommunen eleverna bor.

Program för dagen

Eftersom vi tar emot två klasser parallellt, så kommer klassen att följa program enligt endera Alternativ 1 eller Alternativ 2. Vilket det blir får ni senast reda på när vi samlas vid Ormteatern.

Alternativ 1	Alternativ 2
9:00 Samling Ormteatern	9:00 Samling Ormteatern
9:10 Låna kläder, gå på toa	9:10 Gå på Toa, låna kläder
9:25 Gå till skogen	9:25 Gå till Miljöverkstans gräsmatta
Jämföra träd: gran, tall och björk	Fröbomber
Myrstacken	Gå som ett djur
Samla och artbestämma djur	Näringsväven
10:35 Lunch + byta plats	10:35 Lunch + byta plats
11:00 Näringsväven	11:00 Jämföra träd: gran, tall och björk
Gå som ett djur	Myrstacken
Fröbomber	Samla och artbestämma djur
12:10 Avslutning	12:10 Avslutning
12:30 Hemgång	12:30 Hemgång

Praktisk information i korthet

Datum Klassen tilldelas ett datum. Din rektor vet vilka datum som gäller.

Plats Rudans friluftsområde. Samling vid Ormteatern, Rudanvägen 61.

Ta med - **Lunch**
- **Sittunderlag.** Tidning i plastpåse funkar perfekt.
- **Äggkartong till fröbombarna.** En liten per elev.

Förarbete: (Se rubrik längre ner för mer info)

- 1) Träna begrepp (se begreppsordlista med bildstöd)
- 2) Undersök er lokala naturpärla
- 3) Dela med er av er naturpärla! (Filma)
- 4) Prata om pollinering
- 5) Prata om vikten av att klä sig efter väder.
- 6) Visa "Dagen i bilder" för eleverna.
- 7) Skicka ut "Information till vårdnadshavare".
- 8) Förbered en gruppindelning

Dokument till er hjälp:

- Dagen i bilder (Powerpoint)
- Begreppsordlista med bildstöd
- Information till vårdnadshavare (Wordfil)
- Lärarhandledning (den här)

Kostnad: Besöket är gratis för Haninges kommunala skolor

Kontakt vid frågor:

Patrik Swede, 08-606 81 99, patrik.swede@haninge.se

Therese Säfström 08-606 96 23 therese.safstrom@haninge.se

Pär Plüschke, 08-606 81 95, par.pluschke@haninge.se

Förarbete

Med förarbete utomhus/i klassrummet får eleverna bästa förutsättningarna för att ta till sig dagen med Miljöverkstan.

1) Träna begrepp

Se begreppsordlistan med djur, växter, träd.

2) Undersök er lokala naturpärla

Klassen väljer ut en favoritplats i er närmiljö. Gå dit för en enkel utelektion. Träna begrepp och arter. Använd gärna Bilaga 1 som hjälp, samt begreppsordlistan.

Välj en plats som eleverna har en relation till, kanske en skogsdunge eller en park som ligger i närheten av skolan och som ni återkommer till i undervisningen eller på fritids. Har ni flera pärlor att välja mellan? Låt eleverna rösta fram sin favorit.

Tips för utelektion:

- Ha samma rutiner utanför klassrummet som inne. (Räcka upp handen, lyssna på varandra.)
  - Ha en återsamlingssignal.
  - Berätta tydligt vad ni ska göra och hur ni ska göra det.
- ♣ Om ni vill, ta chansen att prata om vad ni skulle kunna ha för fler lektioner här. Kunde man träna matte? Svenska? NO? Engelska? Hur kunde man göra då? Hör vad eleverna har för tankar.

3) Dela med er av er naturpärla!

Spela in en kort dokumentär mobilfilm på er favoritplats och dela den med oss.

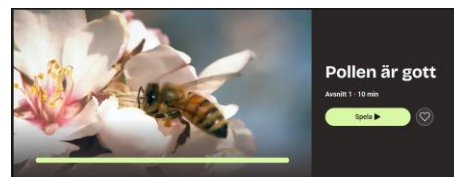
- Max 15 sekunder film.
  - Stående format.
  - Inga elever i bild.
  - En berättarröst kan vara med om ni vill.
  - Skriv tillsammans ihop en kort förklaring om er relation till platsen. (Se Bilaga 1)
  - **Skicka film, namn på platsen och er relation till den** till oss på miljoverkstan@haninge.se. Hör av er om filen är för stor eller ifall ni har några frågor.
- ♣ Vi sammanfogar alla klassers filmer i ett eller flera inlägg på vår Instagram. Syftet är att vi ska få en glimt av varandras favoritplatser och olika delar av Haninge.

4) Prata om pollinering

Titta gärna på den här filmen som förklarar insekternas roll i pollineringen (10 minuter):

<https://urplay.se/program/188632-honungsfabriken-pollen-ar-gott>

5) Prata om vikten av att *klä sig efter väder*.

Vi kommer att vara utomhus hela tiden under besöket hos Miljöverkstan. Oavsett regn eller sol.

Men, det kan vara bra för er att känna till: **Vi har en friluftsgarderob för elever och pedagoger att låna kläder ur om det behövs.**

6) Visa "Dagen i bilder" för eleverna.

Här finns miljöer och övningar på bild för att göra eleverna tryggare med vad som väntar dem under besöket hos Miljöverkstan.

7) Skicka ut "Information till vårdnadshavare".

Använd gärna word-filen Information till vårdnadshavare och anpassa efter era behov.

8) Förbered en gruppindelning

Vi kommer att arbeta i mindre grupper i vissa övningar. Dela klassen i 6 grupper med (ungefär) lika många elever i varje grupp. Förbered en indelning som fungerar bra. Träna på samarbetet i förväg vid behov.

Efterarbete

1) Utvärdering för lärarna.

Vi skickar ut en utvärdering efter besöket som vi vill att ni fyller i.

2) Frivilligt efterarbete: Låt eleverna skiva och berätta om dagen.

Vill ni även skicka elevernas berättelser till oss blir vi väldigt glada! Det är lärorikt för oss att se hur eleverna upplevt dagen.

Adressera internposten till:

Miljöverkstan/Rudan Center/Rudanvägen 45

Våra och era roller

Det här kan du förvänta dig av oss

- Vi gör vårt bästa för att klassen ska få en spännande och lärorik dag tillsammans med oss.
- Vi har ett välarbetat program med utomhuspedagogisk grund.
- Ni kan alltid prata med oss om ni undrar något inför eller under dagen. Fråga hellre en gång för mycket än en gång för lite.

Det här förväntar vi oss av dig som lärare

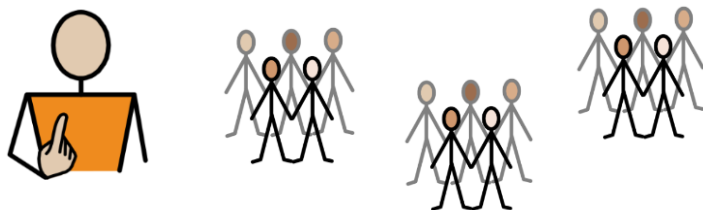
- Du förarbetar med eleverna för att göra dagen så givande som möjligt för dem.
- Du är engagerad under aktiviteterna på dagen.
- Du ser till att andra medföljande vuxna har läst och förstått vad som förväntas av dem (se nästa rubrik nedan).

♣ **Det är helt okej med oss om en elev inte deltar i en övning.** Vi tvingar ingen. Ha en plan för vem av er medföljande vuxna som kan ta hand om en elev som behöver avvika.

Gör alltid en risk- och konsekvensanalys för resan!

Det här förväntar vi oss av alla medföljande vuxna

- Skoldagen med oss bygger på uppmärksamhet. Därför behöver vi hjälp av alla vuxna som är med att hålla klassen fokuserad på våra aktiviteter. Det betyder att du själv måste visa intresse för aktiviteterna. Om du till exempel surfar på din telefon eller småpratar med andra samtidigt som övningarna pågår påverkar det nästan alltid elevernas intresse för aktiviteten negativt.
- Vi ber dig också att bidra till att hålla fokus i klassen.
- Om en elev behöver ta en paus från en övning, var uppmärksam på det och ta hand om eleven.

Kopplingar till mål

Kommunens mål

Mål och budget 2026-2028

https://www.haninge.se/globalassets/dokument/styrdokument/politiska-styrdokument/mal-och-budget-arsredovisningar/mal-och-budget_2026-2028.pdf

Ur Visionen:

”Vi är en trygg kommun där människor både tar ansvar för sina liv och bryr sig om sin omgivning. Haninge är den unika blandningen av tät stad, landsbygd och skärgård där alla kan hitta sitt attraktiva boende och sin plats att utvecklas och växa genom hela livet.”

De av kommunfullmäktiges mål som Tillsammans Haninge främst styr mot är:

Mål 1. Trygga invånare

Mål 2. En skola med fokus på kunskap och studiero

Mål 6. Målinriktat miljöarbete

Grundskolans läroplan (LGR22)

Grundläggande värden

“Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.”

Skolans uppdrag

“En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. I all undervisning är det angeläget att anlägga vissa övergripande perspektiv.

(...)

Genom ett *miljöperspektiv* får de [eleverna] möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor.

Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.”

KURSPLAN biologi

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet biologi ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- kunskaper om biologins begrepp och förklaringsmodeller för att beskriva och förklara samband i naturen och människokroppen,
- förmåga att genomföra systematiska undersökningar i biologi.

Centralt innehåll

Undervisningen i NO ska behandla följande centrala innehåll i årskurs 1-3

Året runt i naturen

- Djur, växter och svampar i närmiljön, hur de kan grupperas samt namn på några vanligt förekommande arter.
- Enkla näringskedjor som beskriver samband mellan organismer i eko-sys-tem.

Systematiska undersökningar

- Enkla fältstudier, observationer och experiment. Utförande och do-ku-men-ta-tion av undersökningarna med ord, bilder och digitala verktyg.

KURSPLAN Idrott och hälsa

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang,
- förmåga att genomföra och anpassa aktiviteter inom friluftsliv och ute-vis-tel-se efter olika förhållanden och miljöer,

Centralt innehåll i årskurs 1–3

Rörelse

- Lekar och andra enkla rörelseaktiviteter, inomhus och utomhus.

Friluftsliv och utevistelse

- Utforskande av möjligheter till och genomförande av vistelse, lekar och rörelser i natur- och utemiljö.

Hälsa och levnadsvanor

- Undersökande av möjligheter till daglig rörelse i närmiljön.
- Säkerhet och hänsynstagande i samband med aktiviteter.

Globala målen

De mål som temat framför allt berör är:

- Mål 3 – God hälsa och välbefinnande
- Mål 4 – God utbildning
- Mål 15 – Ekosystem och biologisk mångfald

Bilaga 1 Utelektion

Vår naturpärla

Platsens namn: (Ge den ett namn om den inte redan har något.)

Vad har klassen för relation till den här platsen?

Stå still och använd sinnen. Titta er omkring. Blunda. Lyssna. Lukta. Alla tänker en stund: Hur vill ni beskriva platsen? Enas om tre ord som beskriver platsen bra:

.....

Vilka är de tre vanligaste trädslagen här? Titta på marken, vad hör till varje trädslag? T ex. löv, kottar, barr, bark... Samla gärna in från marken och studera.

.....

Vilka fler växter ser ni?

Ser ni djur – eller spår av djur som varit här? Vilka:

Vad mer finns på er plats? Berg, stenar? Något människan har byggt?

♣ **Spela in en film på max 15 sekunder från platsen!** Se Förarbetet.

Var medupptäckare! Vet ni inte vad något är, ta tillsammans reda på det. Använd appar som **Seek** (finns i portalen) och **Flora incognita**. Fota eller ta med hem från marken och undersök senare.

